

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมติฐานการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	4
ขั้นตอนการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา.....	5
2 ความเป็นมาของพระพุทธรูปทรงเครื่อง	
ความหมายและรูปแบบ	
หลักฐานจากประเทศอินเดีย.....	6
หลักฐานจากประเทศใกล้เคียง	
ศิลปะในประเทศกัมพูชา	11
ศิลปะในประเทศพม่า.....	17
หลักฐานในดินแดนไทย	
ศิลปะลพบุรี.....	23
ศิลปะล้านนา.....	32
3 พระพุทธรูปเครื่องน้อย จากพระอุระและพระพาหาซ้ายพระมงคลบพิตร	
ประวัติความเป็นมาของพระมงคลบพิตร.....	41
ประวัติการศึกษาค้นคว้า.....	45

บทที่	หน้า
กลุ่มพระพุทธรูปที่พบจากพระอุระและพระพาหาซ้ายพระมณฑลบพิตร	
พระพุทธรูปสมัยอยุธยาตอนต้น.....	51
พระพุทธรูปสมัยอยุธยา อธิพิลศิลปะล้านนา.....	59
พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย.....	70
กลุ่มพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อยกับการประดับ	
มงกุฏและกุดทอล.....	77
กรองคอ.....	86
สังวาลและทับทรวง.....	87
พารุัดและทองพระกร.....	88
4 วิเคราะห์รูปแบบ.....	89
5 สรุป และข้อเสนอแนะ.....	110
บรรณานุกรม.....	113
ประวัติผู้วิจัย.....	116

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	พระพุทธรูปแปดปาง ศิลา ศิลปะอินเดียนสมัยปาละ บริติช มิวเซียม กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ.....8
2	พระพุทธรูปทรงเครื่อง 5 องค์ ศิลา ศิลปะอินเดียนสมัยปาละ จากแคว้นพิหาร.....9
3	พระพุทธรูปทรงเครื่อง สำริด ศิลปะอินเดียนสมัยปาละ จากแคว้นพิหาร.....10
4	พระพุทธรูป ปางสมาธิทรงเครื่อง นาคปรก จากเมืองศรีโสภณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงพนมเปญ ศิลาทวาย ศิลปะนครวัด พ.ศ.1650 -1720.....12
5	พระพุทธรูป ปางสมาธิ ทรงเครื่อง นาคปรก จากเมืองศรีโสภณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงพนมเปญ ศิลาทวาย ศิลปะนครวัด พ.ศ.1650 -1720.....13
6	พระพุทธรูปนาคปรกทรงเครื่อง สำริด ศิลปะเขมรแบบนครวัด พุทธศตวรรษที่ 17-18.....14
7	พระพุทธรูปทรงเครื่อง แสดงปางวิตรรกะหรือปางประธานอภัยสองพระหัตถ์ สำริด ศิลปะเขมร แบบบายน พุทธศตวรรษที่ 18.....16
8	พระพุทธรูปรัตนตรัยมหายาน สำริด ศิลปะเขมรแบบบายน พุทธศตวรรษที่ 18.....16
9	พระพุทธรูปทรงเครื่อง ศิลา ศิลปะพม่า สมัยพุกาม พบใกล้กับเจดีย์ชเวชิกอน (Swezigon)เมืองพุกาม.....19
10	พระพิมพ์ พระพุทธรูปยืนทรงเครื่อง ปางประธานอภัย ศิลปะพม่าโบราณ จาก Shwr-nyaung-bin ridge.....19
11	พระพุทธรูปทรงเครื่อง ศิลา ศิลปะพม่า สมัยพุกาม พุทธศตวรรษที่ 16-18.....20
12	พระพุทธรูปทรงเครื่อง ศิลา ศิลปะพม่า สมัยพุกาม พุทธศตวรรษที่ 16-18.....20
13	พระพุทธรูปทรงเครื่อง สำริด พบที่วัด Patoyhamya เมืองพุกาม ศิลปะพุกาม.....21
14	พระพุทธรูปทรงเครื่อง สำริด พบที่เจดีย์ Pahtodaw-gyi ศิลปะพุกาม.....22
15	ภาพสลักพระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางเสด็จลงจากดาวดึงส์ (วิตรรกะสองพระหัตถ์) บนทับหลัง ที่ลานชั้นนอกทางด้านใต้ของปราสาทของคักกลาง ณ ปราสาท หินพิมาย ศิลปะลพบุรี พ.ศ.1650 -1700.....24

ภาพที่	หน้า
16 พระพุทธรูปปางสมาธิ ทรงเครื่อง นาคปรก ศิลลา จากวัดหน้าพระเมรุ อยุธยา ศิลปะลพบุรี พ.ศ.1650 -1700.....	26
17 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางประทานอภัย สำริด ศิลปะลพบุรี พ.ศ.1650-1700.....	26
18 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางมารวิชัย สำริด ศิลปะลพบุรี พ.ศ.1700-1750.....	27
19 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางมารวิชัย สำริด ศิลปะลพบุรี พ.ศ.1700-1750.....	28
20 พระพุทธรูปปางสมาธิ ทรงเครื่อง นาคปรก สำริด ศิลปะลพบุรี พ.ศ.1700-1750.....	28
21 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางประทานอภัย ศิลลา ศิลปะลพบุรี พ.ศ.1700-1750.....	29
22 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางประทานอภัยทั้งสองพระหัตถ์ ศิลปะลพบุรี ราวพุทธศตวรรษที่ 18-19 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา.....	30
23 พระพุทธรูปตříกาย สำริด ศิลปะลพบุรี พ.ศ.1700-1750.....	31
24 แม่พิมพ์พระพุทธรูปรัตนตรัยมหายาน สำริด ศิลปะลพบุรี พ.ศ.1700-1750.....	31
25 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางมารวิชัย ศิลปะล้านนา ช่วงต้นถึงกลาง พุทธศตวรรษที่ 21 ศาลาเบญจรงค์ภาค วัดเบญจมบพิตร กรุงเทพฯ.....	33
26 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางมารวิชัย ศิลปะล้านนา ช่วงต้นถึงกลาง พุทธศตวรรษที่ 21 ระเบียบคุด วัดเบญจมบพิตร กรุงเทพฯ.....	34
27 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางมารวิชัย ศิลปะล้านนา ช่วงต้นถึงกลาง พุทธศตวรรษที่ 21 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร.....	35
28 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางมารวิชัย ศิลปะล้านนา สกุลช่างพะเยา พุทธศตวรรษที่ 21 วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา.....	36
29 พระพุทธรูปมงคลบพิตร (ปัจจุบัน) ประดิษฐานภายในวิหารมงคลบพิตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	38
30 ภาพถ่ายพระพุทธรูปมงคลบพิตรในสมัยสมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ.2421.....	39
31 พระพุทธรูปแบบอยุธยา ปูนปั้น อยุธยายุคต้น(ภาพถ่ายเก่า) ประดิษฐาน ในซุ้มจระนำด้านทิศเหนือของประธาน วัดพระราม.....	40
32 พระมงคลบพิตรได้รับการบูรณะพระรัศมีและพระกรขวาแล้ว เมื่อปี พ.ศ.2463.....	43
33 สุสานพระ และผ้าทิพย์ประดับฐานพระพุทธรูปมงคลบพิตร ที่ทำใหม่ เมื่อปี พ.ศ.2474 (สภาพปัจจุบัน มีการลงรักปิดทองใหม่).....	44

ภาพที่	หน้า
34	แบบร่างแผนผังวิหารพระมงคลบพิตรที่สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเขียนไว้.....48
35	พระพุทธรูปปางมารวิชัย สำริด ศิลปะแบบอู่ทอง รุ่นที่ 2 ต้นพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....52
36	พระพุทธรูปปางมารวิชัย สำริด ศิลปะแบบอู่ทอง รุ่นที่ 2 ต้นพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....52
37	พระพุทธรูปปางประทานอภัยทั้งสองพระหัตถ์ สำริด ศิลปะแบบอู่ทอง รุ่นที่ 2 ต้นพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา.....53
38	พระพุทธรูปยืนปางอุ้มบาตร สำริด ศิลปะแบบอู่ทอง รุ่นที่ 2 ต้นพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา.....54
39	ภาพขยายพระพุทธรูป ภาพที่ 38 แสดงการครองจีวรเป็นริ้ว และชายจีวร วกขึ้นมาพันที่ข้อพระหัตถ์ขวา.....54
40	พระพุทธรูปแผ่นทองคำคุดนลาย ปางมารวิชัย จากกรุปรางค์วัดราชบูรณะ อยุธยาตอนต้น ต้นพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา.....55
41	พระพุทธรูปปางมารวิชัย สำริด ศิลปะแบบอู่ทอง รุ่นที่ 2 ต้นพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....55
42	พระพุทธรูปปางมารวิชัย สำริด ศิลปะแบบอู่ทอง รุ่นที่ 3 กลางพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....56
43	พระพุทธรูปปางมารวิชัย สำริด ศิลปะแบบอู่ทอง รุ่นที่ 3 กลางพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....57
44	พระพุทธรูปปางมารวิชัย สำริด ศิลปะแบบอู่ทอง รุ่นที่ 3 กลางพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....58
45	พระพุทธรูปปางมารวิชัย สำริด ศิลปะแบบอู่ทอง รุ่นที่ 3 กลางพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....59
46	พระพุทธรูปยืน ปางประทานอภัย สมัยอยุธยาตอนต้น ปลายพุทธศตวรรษที่ 20 จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม.....60

ภาพที่	หน้า
47 พระพุทธรูปยืน ปางประทานอภัย สำริด สมัยอยุธยาตอนต้น ราวปลายพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา.....	60
48 พระพุทธรูปยืน ปางประทานอภัย สมัยอยุธยาตอนต้น ราวปลาย พุทธศตวรรษที่ 20 จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จันทรเกษม.....	60
49 พระพุทธรูปประทับนั่ง ปางมารวิชัย ศิลปะอยุธยาตอนต้น ปลายพุทธศตวรรษที่ 20 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จันทรเกษม.....	61
50 พระพุทธรูปประทับนั่ง ปางมารวิชัย สมัยอยุธยาตอนต้น ปลายพุทธศตวรรษที่ 20 - ต้นพุทธศตวรรษที่ 21 จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จันทรเกษม.....	62
51 พระพุทธรูปประทับนั่ง ปางมารวิชัย สมัยอยุธยาตอนต้น ปลายพุทธศตวรรษที่ 20 - ต้นพุทธศตวรรษที่ 21 จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จันทรเกษม.....	63
52 <u>ฐานแบบขาสีงห์ประดับฐานวิหารหลวงวัดพระศรีสรรเพชญ์ ซึ่งสร้างใน</u> <u>พ.ศ. 2042.....</u>	63
53 พระพุทธรูปอุษยา แบบขัดสมาธิเพชร จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ เจ้าสามพระยา.....	65
54 พระพุทธรูปอุษยา แบบขัดสมาธิเพชร จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ เจ้าสามพระยา.....	66
55 พระพุทธรูปอุษยา แบบขัดสมาธิเพชร ประทับบนฐานสิงห์ อยุธยา พุทธศตวรรษที่ 21 จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จันทรเกษม.....	66
56 พระพุทธรูปอุษยาแบบขัดสมาธิเพชร ประทับบนฐานสิงห์รองรับ ฐานบัวหงาย พุทธศตวรรษที่ 22 จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ จันทรเกษม.....	67
57 พระพุทธรูปอุษยา แบบขัดสมาธิเพชร จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ เจ้าสามพระยา.....	68
58 พระพุทธรูปทรงเครื่อง กลุ่ม 1 พระพุทธรูปนั่ง ปางสมาธิ ทรงมงกุฎเพียงอย่างเดียว จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จันทรเกษม.....	71

ภาพที่	หน้า
59 พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย กลุ่มที่ 1 พระพุทธรูปยืน ปางประทานอภัย พระหัตถ์เดียว (59 ก) และปางประทานอภัยสองพระหัตถ์ (วितรรกะมูทรา) (59 ข) สวมเครื่องทรงเพียงมงกุฏและกุณฑล จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จันทรเกษม.....	72
60 พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย กลุ่มที่ 2 ประทับนั่ง ปางสมาธิ สวมเครื่องทรง คือ มงกุฏ กุณฑล (60 ก) กรองศอ สังวาล ทับทรวง พาหุรัด และทองพระกร (60 ก, 60 ข , 60 ค).....	73
61 พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อยประทับยืน แสดงปางประทานอภัยพระหัตถ์เดียว (ภาพที่ 61 ก) และปางประทานอภัยทั้งสองพระหัตถ์ (ภาพที่ 61 ข).....	74
62 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางมารวิชัย ศิลปะล้านนา พุทธศตวรรษที่ 21 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร.....	75
63 เทวรูปสำริด ในสมัยสุโขทัย ที่สร้างในสมัยพระยาลิไท ในปี พ.ศ.1893.....	76
64 กะบังหน้า และรัดเกล้ามงกุฏทรงกรวยแบบต่าง ๆ จัดแสดงและเก็บรักษา ณ ห้องคลังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จันทรเกษม.....	77
65 ระเบียบลายประดับบนกะบังหน้ามงกุฏพระพุทธรูปแบบทรงเครื่องน้อย.....	78
66 ลวดลายประดับกรอบหน้าของมงกุฏพระพุทธรูปทรงเครื่อง (ก-ณ).....	79
67 เศียรพระพุทธรูปทรงเครื่อง ศิลปะลพบุรี ช่วง พ.ศ. 1650-1700.....	80
68 ลวดลายประดับครอบมงกุฏด้านหลังพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย.....	82
69 การจัดวางลวดลายการประดับ ครอบมงกุฏ พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย.....	83
70 ลวดลายขนاب้างแบบต่าง ๆ ของมงกุฏพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย.....	83
71 ลวดลายพันธุ์พฤกษา ประดับซุ้มจระนำแปดเหลี่ยม วัดสะดือเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นงานซ่อมภายหลัง ช่วงพุทธศตวรรษที่ 21.....	84
72 ลายพันธุ์พฤกษา และลายก้านขดประดับงานเขียนลายสีดำใต้เคลือบ จากเตาเมืองศรีสัชชนาลัย อายุราวปลายพุทธศตวรรษที่ 20 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 21.....	84
73 ศิราภรณ์ ทองคำ จากกรุปราสาทประธานวัดราชบูรณะ ราวพุทธศตวรรษที่ 20.....	85
74 ตลับทองคำ ดุนลายพันธุ์พฤกษา ที่สอดสานต่อเนื่อง จากกรุปราสาทประธาน วัดราชบูรณะ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 20.....	85

ภาพที่	หน้า
75	ลายเส้นภาพเทวดาจารย์บนแผ่นหิน จากวัดสรศักดิ์ มีจารีกระบุปี พ.ศ.1960.....86
76	ลวดลายประดับกรอบศอพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย.....87
77	สังวาลและทับทรวงประดับใต้กรอบศอพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย.....88
78	สังวาลและทับทรวง เทวดาปูนปั้น มณฑปวัดตระพังทองกลาง สุโขทัย ช่วงพุทธศตวรรษที่ 20.....88
79	พานหุ้ดและทองพระกร พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย.....88
80	แผ่นทองคำ ดุนลายพระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางประทานอภัย จากกรุปราสาทประธาน วัดมหาธาตุ อโยธยา.....90
81	แผ่นทองคำ ดุนลายพระพุทธรูปทรงเครื่องปางประทานอภัย จากกรุปราสาทประธาน วัดราชบูรณะ อโยธยา.....90
82	แถบสบงด้านหน้าหรือแถบจีบหน้านาง ศิลปะลพบุรี (ก,ข) ศิลปะอโยธยา ตอนต้น(ค) ช่วงพุทธศตวรรษที่ 19 และพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย (ง).....91
83	รูปแบบการประดับลวดลายบนกะบังหน้า และรัดเกล้ามงกุฏของ พระพุทธรูปศิลปะลพบุรี(ก) เทวรูปสำริดสมัยสุโขทัย(ข) และพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย (ค).....92
84	แนวพระเกศาใต้กะบังหน้าของมงกุฏประติมากรรมเขมร (ก) และพระพุทธรูป ทรงเครื่องน้อย (ข , ค).....93
85	แนวพระเกศาใต้ครอบมงกุฏด้านหลังของประติมากรรมในศิลปะเขมร แบบนครวัด (ก) และพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย (ข -จ).....93
86	ลวดลายประดับด้านหน้าของมงกุฏ พระหริหระ (สข.18) สำริด สมัยสุโขทัย พุทธศตวรรษที่ 19-20 กับมงกุฏพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย(ภาพล่าง).....94
87	กรอบศอพระอิศวร (สข.22) สำริด สมัยสุโขทัย พุทธศตวรรษที่ 19-20(ภาพซ้าย) เปรียบเทียบกับกรอบศอพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย ประดับลาย ประจำยามหรือดอกสี่กลีบกลางกรอบศอ (ภาพขวา).....95
88	ลายประดับด้านหลังมงกุฏ พระนารายณ์(สข.16) ศิลปะสุโขทัย (ด้านซ้าย) เปรียบเทียบกับครอบมงกุฏพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย จากพระมณฑปพิตร (ด้านขวา).....95

ภาพที่	หน้า
89 พระพุทธรูปทรงเครื่องปางประทานอภัยทั้งสองพระหัตถ์ มีจารึกที่ฐานระฆัง ปีที่สร้าง พ.ศ.2084 ราวสมัยพระไชยราชาธิราช กษัตริย์อยุธยา พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร กรุงเทพฯ.....	96
90 ชามเคลือบเขียว ลายพันธุ์พฤกษา ลายก้านขด เตาศรีสังฆาลย์ อายุราว พุทธศตวรรษที่ 20-21 เปรียบเทียบกับลายประดับกะบังหน้า ของมณฑุ พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย(ภาพล่าง).....	97
91 ภาพลายเส้น ลายก้านขดแบบประณีต ประดับขอบภาชนะ ประเภทเขียนลาย สีดำใต้เคลือบของกลุ่มเตาเมืองศรีสังฆาลย์ ช่วงพุทธศตวรรษที่ 21 เปรียบเทียบกับลายประดับกรงศอพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย(ภาพล่าง).....	97
92 คนที(กาน้ำ) ดินเผาเขียนสีใต้เคลือบ จากเตาเมืองศรีสังฆาลย์ ตกแต่ง ลายช่องกระจก คล้ายกับรูปทับทรวงสอดไขว้กัน อายุราวปลาย พุทธศตวรรษที่ 21 เปรียบเทียบกับลวดลายประดับทับทรวง(ตาบ) พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย (ภาพล่าง).....	98
93 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางมารวิชัย ศิลปะล้านนา อายุราวครึ่งแรก พุทธศตวรรษที่ 21 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร.....	99
94 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางมารวิชัย ศิลปะล้านนา อายุราวครึ่งแรก พุทธศตวรรษที่ 21 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร.....	100
95 เทวดาปูนปั้นประดับผนังวิหารวัดมหาโพธาราม(วัดเจ็ดยอด)จังหวัดเชียงใหม่ สร้างปี พ.ศ.1999.....	101
96 ลายกรวยเชิงประดับเรือนธาตุของซากเจดีย์ราย วัดมหาธาตุ อยุธยา พุทธศตวรรษที่ 21.....	102
97 ลวดลายประดับซุ้มประตูโขง วัดพระธาตุลำปางหลวง ช่วงพุทธศตวรรษที่ 21 เปรียบเทียบกับลายประดับมณฑุ (บน) กรงศอ(ล่าง)พระพุทธรูป ทรงเครื่องน้อย.....	103
98 ลวดลายประดับเจดีย์วัดเกาะกลาง จังหวัดลำพูน พุทธศตวรรษที่ 21 เปรียบเทียบกับลายประดับมณฑุ(บน) และกรงศอ(ล่าง) พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย.....	104

ภาพที่	หน้า
99	โถลายคราม (เขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ) ศิลปะจีน สมัยราชวงศ์หยวน พุทธศตวรรษที่ 19-20 ได้จากวัดพระพายหลวง จังหวัดสุโขทัย จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ รามคำแหง.....104
100	คนที่ลายเขียนสี ศิลปะจีน สมัยราชวงศ์หมิง อายุราวพุทธศตวรรษที่ 21-22 พบที่เจดีย์สูง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่.....104
101	เครื่องถ้วยจากเตาสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่.....105
102	เครื่องถ้วยจากเวียงกาหลง จังหวัดเชียงใหม่.....105
103	งานประดับกระจกเงาที่ครอบมณฑปด้านหลังศิโยนพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย.....107
104	โถทรงกวนเคลือบสีเขียว ผลิตจากเตาหลงฉวน มณฑลเจ้อเจียง.....109
105	โถลายคราม ผลิตจากเตาจิ้งเต๋อเจิ้น มณฑลเจ้อเจียง สมัยราชวงศ์หยวน ราวพุทธศตวรรษที่ 19.....109
106	รูปแบบลวดลายการประดับบนเครื่องทองที่เป็นเครื่องประดับเครื่องทรงขององค์ พระมหากษัตริย์ที่พบในกรุปราสาทวัดราชบูรณะ อยุธยา.....110

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์